

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsitor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Március Idusán.

Ahogy életre kelti kikeletnek langyos fuvalma a sorvadtt természetet, úgy ujul meg évről-évre március Idusán az 1848-ban kivivott polgári szabadság emléke.

Sajnos, hogy csak az emléke ujul meg a nagy korszaknak, de nem tud megújulni az a nemzeti szellem, mely a szabadság büszke zászlóit lengette a honnak egyik határától a másikig.

Az 1848-iki március 15-ére visszatekinthetünk az előttünk lefolyt évtizedek fátyolán keresztül, de az ország mai közéletében ne keresse senki sem annak a hatalmas korszaknak az ideáljait, mert keserű csalódással lesz kénytelen visszavonulni a történeti emlékek elhagyott, kiüresített szentélyébe.

Azt az égő honszerelmet, bátorságot, erőt és tettvágyat, mely 1848 március 15-én a szabadság oltárán áldozva, a nemzet szebb jövőjében bizó reménnyel építette az alkotmányos élet és a népjogok új bástyafalait, megcsodálhatjuk, kegyeletünk benső körébe zárhatjuk, de a mai nemzedék szívében ne keressük, mert oly valóságra bukkanunk, melynek megdöbbentő képe nem szülhet mást, mint lesújtó kiábrándulást.

Akinek tetszik, vitatkozhatik afelett, meg volt-e helyesen választva az idő és az alkalom a nemzeti közélet olyan gyökeres átalakítására, aminőt az a szabadság-lázban égő korszak eszközölt; megkérdendőt az is, vajjon igazán olyan nagy javak voltak-e egytől-egyig azok a vívmányok, melyekért akkor a közszellem rajongva lelkesedett, azt azonban sem vita, sem kérdés tárgyává nem lehet tenni, hogy annak a korszaknak vezető-férfiai ideálokért küzdöttek. Ideálokért, melyek nemzeti történetünk hagyományából és a népjogok méhéből sarjadtak ki.

És küzdött akkor azokért az ideálokért maga a nemzet, annak legjobb fiai, fényes nevű ősök érdemeivel övezett hű hazafiak, az államalkotás és a nemzeti polgárosodás munkájában, a trón és a haza szolgálatában mérhetetlen érdemeket szerzett társadalmi szervezeteknek tagjai. Ott volt akkor a harctéren igazán az ország színe-java. A papság, a nemesség a vezető csatasorokban, mögöttük a nép. Két táborra voltak osztva, egymás ellen küzdöttek s mégis mindnyájan a hazáért, a nemzetért.

Egy és ugyanazt a magas hegyormot ostromolta mind a két tábor, a haza boldogságát. Az egyik rohammal akarta elfoglalni az ormot, a másik a meredek

megkerülésével. Amannak a taktikája győzött, de az elfoglalt ormon azután mind a két tábor sietett felállítani hazaszeretetének közös trófeumát.

Küzdelem van ma is. De miért folyik? Mindenért, csak a szabadság ideáljaiért nem. Vagy ha még vannak, akik az 1848-iki demokratikus alkotmányért, a népjogok magasztos eszméiért lelkesülni tudnak és érték küzdeni mernek, azok száma oly csekély, hogy szinte elenyészik az ellenkező törekvésű táborok nagy tömegében.

Küzd ma a többségben levő szabadelvűpárt, de mindenáron a hatalom megtartásáért. Vele tart a középosztály nagy része, az uri elem, a főnemesség majd mind, kevés kivétellel, sok pap és az egész zsidóság. Küzd a nép, de csak kenyérért, mert szegény, mert koldus, enni akar, éhes a gyomra s éhes és szegény embernek hiába prédikálják a szabadság varázsigeit. Küzd azután egy tekintélyes számú ellenzéki párt, mely az 1848-iki vívmányok letéteményesének tartja magát, de küzdelmének célja nem az 1848-iki demokrácia, hanem az 1849-iki demagógia, erős felekezeti vonásokkal megkeverve. Küzd végre egy egészen új elem, a munkástömegekből álló szociáldemokrácia, mely egy nemzetközi társadalmi szer-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A pedagógus fia.

Sajátságos nálam, hogy sok dolgot előre szoktam látni. Így boldog házasságomnak ötödik havában előreláttam, hogy gyermekeim lesznek. Első gyermekem kékszemű fiú volt. Nyughatatlan természetű gyermek, telve furcsa kívánságokkal. Így például, teljes nyugodtsággal szakgatta bajuszom szálaikat egyenként, s nekem ezt könnyes szemekkel békésen tűrni kellett, mert az anyósom azt mondta, hogy az atya legnagyobb öröme, ha gyermeke a bajuszát tépi. Sőt mi több, az anyósom, hogy annál nagyobb örömet okozzon, még biztatta a fiamat, hogy csak tépje bátran.

Hanem hát ezek csak első gyermek évek voltak, melyekben a nevelés inkább az anya tisztje; néhány év múlva annyira felnőtt, hogy nevelésének egész gondja az én atyai vállaimra nehezedett.

És ezt nem frázisképen mondom, hanem mindjárt meggyőződnek, hogy az valóban „gond” volt. Mig fiam hősiiesen átugrálta a kerítéseket, én örvendtem és láttam benne Hannibalt, a ki áthágta az Alpesekeket; mig fiam a szomszédoktól

tojásokat lopott, én örvendtem és láttam benne világhódító Napoleont.

Csak hogy fiam olyan dolgokat is kezdett művelni, a milyenekhez hasonlót sem kulturális, sem politikai téren a történelem felmutatni nem képes. Így teszem azt, legújabb nyári kabátom hátát ollóval kivágja, csinál belőle zászlót és ezen zászló alá gyűjtve hadseregét, ostrom alá veszi házunkat minden tekintet nélkül az ablakokra és a virágos kertre, beveszi az erősséget és aztán, mint minden győző, mészárlást visz véghez, azaz más szavakkal az összes baromfi nyakát levágja.

Ez gondot okozott. Közöltem feleségemmel. Egy este éppen erről a dologról kölcsönösen kicseréltük a nézeteinket, miként gondos szülőkköz illik. Feleségem úgy vélekedett, hogy gyermekünk élénk.

Én is így vélekedtem, csak hogy láttam azt is, hogy minden szükség és ok nélkül néha túloz élénkségének a nyilvánításában. Ha ez így megy tovább, még annyira vihetheti és élénkségében olyan előmenetelt tehet, hogy idővel tudni fogja ismerőseinek névalírását utánozni, váltókat hamisítani, hamis számadásokat összeállítani, sikasztani és aztán élénken Amerikába szökni.

Azért enésztt engem a gond, a melynek viselésében osztozkodott velem különben feleségem is, mint sok mindenféleben szokott osztozkodni a hű feleség férjével. Gyermekekünk, úgy látszik, lemondott arról, hogy Hannibal vagy Napoleon legyen belőle, mert minap egy macskát fojtott meg és biztos vagyok benne, hogy sem Hannibal, sem Napoleon macskákat nem fojtottak.

Ez végre megérelte bennem a gondolatot, hogy valamelyik híres pedagógus tanácsát kérjem ki gyermekem nevelését illetőleg. Kiszemeltem erre egyet, a ki mindennemű iskolai tanácsnak a tagja, sok nevelési programnak az összeállítója és azonkívül, mint pedagógiai író, a következő műveknek a szerzője volt: „Az anya mint nevelő”, „A gyermek nevelése a családban” (I., II., III. kötet, még befejezetlen mű), „Hogyan kell fejleszteni a gyermekekben a polgári erényeket” (előadás valami tanítói gyűlésen), „A szülők hibái a nevelés körül” (a borítékon motto: „A gyermekek hibái a szülők hibái” stb).

Eppen tegnap voltam a pedagógus úrnál, és nagyon sajnálom, hogy háborgattam, mert szorgalmasan dolgozott egy művön, a mely, miként mondá, szintén nevelésről szól. Ő megkínált székkel és alig hogy leültem, fájdalmas kiáltással felugortam.

vezetnek a jelszavát írta zászlajára és a kozmopolitizmus evangéliumát hirdeti.

Az ország eszerint ma is táborok színhelye, de e táborok felett nem leng március Idusának lobogója és nem leljük meg bennök a nemzeti eszmék és az alkotmányos szabadság harcosait. Egy kisdéd csoport kivételével az 1848-iki demokrácia harcterét mindenki elhagyta, az annyi lelkesedéssel felkarolt, szolgálásától megváltott, az alkotmány sáncái közé felvett nép ügyétől egymásután pártoltak el a liberalizmusnak nevezett politikai rendszer kormányparti és ellenzéki hívei.

Elpártoltak és esküdt ellenségei lettek azoknak, akik jogot, szabadságot, anyagi jólétet, szeretetet és megbecsülést mernek követelni a nép számára. Akiért 1848-ban a kiváltságos osztályok, tehát a haza vezérlő elemei óriási áldozatokat hoztak, akit a nemzet legjobbjai, a rang, tekintély, vagyon és származás arisztokratái testvéri kézzel magukhoz felemeltek, akit az ország törvényhozása a nemzet örömtapsai között az egyenlőség szent csarnokába bevezetett: ugyanazt a népet fosztották meg jogaitól, ugyanazt nyomták el, zaklatták, üldözték 50 év múlva a szabadelvűség rablólovagjai.

S ugyanennek a népnek az ezidő szerint küzdő nagy politikai táborokban csak kevés jóbarátja van, ám annál több ellensége. Ha a papját követi, bűnül tudják be neki, ha a korcsmárost, érdemül. Ha a nyomoruság ellen védekezik, elszedik fegyvereit, ha nyomorba jut, elhagyják.

Csoda volna, ha ki nem vándorolna arról a földről, ahol jogot és szabadságot csak nehezen, kenyeret csak keserves

— Ah, ah, — mondá a paedagogus úr sajnálkozva, — bocsánat, ezer bocsánat! A legöregebb fiam. Az a rakoncátlan. Fűt tett a szekre. Lássá ő azt sokszor teszi nekem. Bocsánat!

— Akkor önnek, uram, sokszor van alkalma látni, hogyan ugrálnak fel a székről vendégei! — mondám én erőltetett nevetéssel, hanem lévén én nem közönséges vendég, hanem kerő, megnyugodtam és leültem.

Alig hogy feltettem az első kérdést, a szomszéd szobából az üveg ajtón át berepült egy pantofli, ezer darabra törve az egyik üvegtáblát.

— Lajcsi! — szolt haragosan a paedagogus úr, — mit csinálsz?!

Az ajtóban megjelen egy nevető gyermek és mondá:

— Akarom eltalálni a mamát, nem akarja ide adni a kredenc kulcsát.

— Ej, ej, milyen rossz vagy, nem látod, hogy vendégünk van?

A gyermek végigmért engem a szemével, s aztán olyan csúnyán rám nézett, mintha én volnék az, aki nem akarja oda adni a kredenc kulcsot.

Végre gondolatokba merült a paedagogus úr és kezdett nekem tanácsokat adni. Ajánlotta, hogy olvassam el a műveit és meggyőzni iparkodott engem, hogy fiam összes rakoncátlanságainak az oka én vagyok. Éppen nagy nyomatékkal ejté egyik művének a mottóját: „A gyermekek hibái a szülők hibái,“ mikor utcaóráról dobszó hallatszott. Az ablak előtt vagy húsz katonásdit játszó gyermek vonult el. Élőn, mint vezér, lépdegelt büszkén a paedagogus „legöregebb fia,“ kezében

küzdelemmel, szeretetet sehogya sem találhat.

A néppárt éppen azért szeretni akarja és szeretni fogja a népet lelkének egész melegével. Anyagi jólétéért, politikai szabadságáért, hitének, vallási és magyar nemzeti erkölcsének megtartásáért küzdeni fog törhetetlen erélyvel.

Ez a mi fogadalmunknak megújítása március Idusán.

Levelezés.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Becsés lapja mult heti számában „A hitelszövetkezetek és a kamatlab“ c. alatt dr. O. a létező hitelszövetkezetek segélynyújtásáról értekezik és oda konkludál, hogy a vidéki hitelszövetkezetekben egyáltalában, vagy legalább nem nagy mértékben találja meg azon nemes célnak megvalósítását, a mely celt szem előtt kellene tartaniok, t. i. a kisgazdák és a kisiparosok támogatását és mentését, mivel ezek a magas kamatlab mellett okvetlenül tönkremennek. Kivánatosnak tartja, hogy az összes hitelszövetkezetek kövessék a szakolcai Raiffeisen egylet példáját, a mely 5 $\frac{1}{2}$ % kölcsönt nyújt. Legyen szabad nekem, mint a szövetkezeti eszme egyik szerény felvidéki munkásának — mert dr. O. különösen a felvidéki szövetkezeteket tartotta szem előtt — fejtegetéseihöz néhány szerény megjegyzést fűzöm.

Mindenek előtt kijelentem, hogy dr. O.-ban van szerencsém tisztelhetni azt az ideális gondolkozású férfit, a ki a szó szoros értelmében „tettekkel tényező“, a ki aránylag rövid idejű, de serény fáradozást nem ismerő szociális munkájával megreformálta nemcsak Szakolcát, hanem az egész vidéket is; — konstátálom azt is, hogy a mi trencsénmegyei népünk a szövetkezeti értelmiség terén majd csak jó néhány év múlva — kitartó munka mellett — lesz ott, a hol ők már most vannak.

Ezeknek előre bocsátása után ki kell javítanom dr. O.-nak azon allítását, hogy a felvidéki hitelszövetkezetek mind 7 százalék kamatra adnak kölcsönöket; így pl. a vágbesztercei hitelszövetkezet 6% ra ad kölcsönt és a mennyire tudom Trencsénmegyében — egy-két kisebb káliberű szövetkezeten kívül — mind 7%-on alul adnak kölcsönöket. Ezzel nem azt akarom mon-

tartva egy zászlót (a paedagogus úr éppen ebben a pillanatban észrevette, hogy az egyik ablakfüggöny hiányzik). Botokkal voltak felfegyverkezve és mindegyiknek a fején háromszögletes papírsipka.

A paedagogus úr izgatottan kiuyítja íróasztala fiókját és látván, hogy az üres, kétségbeesve felkiált:

— Ah, uram, ah!

— Mi történt az Istenért? — kérdém.

— Meg vagyok semmistve, egészen semmistve, — folytatá! Hat hónap óta ejjel-nappal dolgozom, „A gyermek nevelése a családban“ című művemnek a negyedik kötetén és tíz napja, hogy befejeztem. Képzelve csak, tíz napja...

— Az mind szép, hanem nem értem, hogy mért...

— Nem látja azokat a papírsipkákat? A fiam ellopta asztalomból a kéziratot és papírsipkákat csinált belőle a hadserege számára!

Majdnem hangosan elnevettem magam és nem tudtam magam visszatartani, hogy oda ne szóljak a nekem tanácsokat osztogató paedagogus urnak:

Ügy látszik nekem, tanár úr, az ön fia tehetséges fia. Valamikor szigorú kritikuss lesz belőle, és a mi fő, ellensége lesz a teoriáknak, a melyekből ő, miként látja, sipkákat csinál.

— Nem ért hozzá, uram, — mondá a paedagogus úr nyugodtan. — Nem tudja még, hogy a cipészek rendesen legrosszabb cipőt szoktak viselni.

Nusics D. után Buday J.

dani, hogy ez ideális állapot és a szövetkezeti vívmányok non plus ultrája, de mindenesetre nagy haladás, még a szakolcai Raiffeisen egylet mellett is, a mely 5 $\frac{1}{2}$ %-ra ad pénzt, ha összehasonlítjuk az itteni viszonyokat, Szakolca és vidéke viszonyaival.

Igenis kívánatos volna, hogy a hitelszövetkezetek még olcsóbb hitelt nyújtsanak, de ez a mostani viszonyok között nem igen lehetséges, legalább nálunk nem.

Annyi szent igaz, hogy az eladósodásnak, főképp pedig a mezei földbirtok tulterhelésének útját kell állani, de erőszakos uton. A hitelnyújtás és hitelvézés szabadságának megszorításával célt nem érünk, hacsak nem akarjuk magunkat kitenni gazdasági és szociális hátrányoknak. A hitelszövetkezetek feladata és célja, hogy ezt a hitelnyújtást olcsón eszközölje. Igen ám, de hogy fogja eszközölni, mikor nincsen meg a kellő tőkéje? Es ha pénzt vesz föl, akkor — dacára a sok lármának és hírlapi jelentésnek, hogy a pénz olcsó — mégis alaposan megfizetnek vele a % - t konkrét esetekkel és tényekkel szolgálók.

A vágbesztercei hitelszövetkezetnél befizetett üzletreszek címén kezeltetik 41 ezer korona (5% - ra), betét címén 90 ezer korona (4 $\frac{1}{2}$ % - ra), ennyit fizetni szükségesnek tartjuk, hogy ezáltal is megnyerjük az embereket a szövetkezeti eszmének, ezen összegek természetesen mind ki vannak adva, de a szükségletnek még sem felelnek meg; föl kell venni pénzt, ez után pedig megvesznek rajtuk 5 $\frac{1}{2}$ % - ot.

Erre talán megjegyezhetné valaki, hogy „addig nyújtózkodjál, a meddig a takaród ér“. De akkor mi lesz azokkal, a kik nem részesülnek emberséges hitelben? Azok talán tovább is vergődjenek az uzsorások karmai között? Igenis óhajtható volna, hogy a hitelszövetkezetek, mondjuk 5% - ra adnák ki pénzüket; de ha itt nálunk Trencsénmegyében, küzdve mindenféle nehézségekkel, főleg pedig penzhiánnyal, a hitelszövetkezetek 6% - ra, sőt dr. O. szerint 7% - ra adják ki pénzüket, — természetesen nem nyereségvágyból, hanem szükségből, nálunk ez is nagy haladás, mert ha az embernek van alkalma a néppel érintkezve azokkal az égbekiáltó lelkiismeretlenségekkel megismerkedni, a melyek itt elég gyakran előfordulnak, minden haja szála égnek mered, és kételkedni kezd, nem csalja-e a látása vagy a hallása? Mert itt az uzsora, és pedig az uzsorának mindenféle néven nevezendő fajája; a pénz, marha, gabona, árú, előleg-uzsora még mindig víg farsangját üli és tessék elhinni, hogy nekünk gyakran, igen gyakran faj a szívünk, ha az ilyen latrok kezébe került emberen penzhiány miatt nem segíthetünk.

A hitelszövetkezet nem alakul nyereségvágyból, nem alakul azért, hogy zsíros osztalékokat fizessen, avagy hogy tartalékalapját in infinitum növelje, hanem alakul felebaráti szeretetből, a melynek nem csupán a szemüvege keresztény, hanem az egész mivolta, a melyben az élet-erő a keresztény szív, a mely ha nem mozgatja, a szövetkezet megszűnt az lenni — de ha az üzletreszek és a betétek nem elégségesek, a racionális kölcsönnyújtás fedezésére, és ennek folytán a szövetkezet kénytelen igénybe venni drága hitelt — hacsak némileg akar segíteni a szegény népet — nem szabad megvádolni a szövetkezeteket azzal, hogy nem állanak hivatásuk magaslatán.

Igenis reformra volna szükségünk. Meghozza-e ezen reformot a legujabban Hecht által fölvetett eszme, vagy pedig az állami támogatás, avagy más valami, ez a jövő titka. Ha jól emlékszem, két évvel ezelőtt a keresztény szövetkezetek országos értekezletén szóba került azon kérdés is, nem lehetne-e a templomi és a kegyes alapítványi pénzeket teljes biztosíték mellett a hitelszövetkezeteknél kezeltetni, mi által a hitelszövetkezetek azon előnyös helyzetbe jönnének, hogy a drága közvetítés kizárásával, olcsó hitelt lennének képesek nyújtani? A mint a való mutatja, ez nem következett be.

A leggyökeresebb reform mindenesetre az volna, ha a kisbirtokos és a kisiparos kölcsönre nem szorulna — de addig, míg hitelre szorul és olcsóbb pénzbeszerzési források elő nem bukkanak, inkább a keresztény felebaráti szeretet által vezérelt szövetkezetek, mint a „nekem fűtől — neki fűtől, de az uzsorás kamat nálam marad“ -féle emberek eszközöljék a hitelnyújtást és teljesítsék a kisembereket mentő munkát.

Ruzsicska Tamás.

Ujdonságok.

Személyi hir. Dr. Kramolin Victor főispán márc. 12-én Budapestre utazott.

Előléptetés a vármegyénél. Mozsáry József volt iroda-igazgató elhalálása és Boróczy Károly II. oszt. irnok nyugdíjazása következtében a vármegyénél megüresedett állások következőképen töltettek be: Steffek Ferenc I. oszt. irodatiszt, irodaigazgatóvá. Beniczky Ferenc I. oszt. irodatiszté. Doboly Daniel II. oszt. irodatiszté. Csáp József I. oszt. irnokká, Spanyol Géza és Kossik Sándor II. oszt. irnokká, Prachár Antal I. oszt. díjnokká lett előléptetve; Schulla Károly és Welker László pedig II. oszt. ideiglenes díjnokká nevezetett ki.

Az oltáregylet lelkigyakorlatai.

A nyitrai oltáregylet a nagyhét folyamán, virágvasárnaptól kezdve három napi lelkigyakorlatokat (triduumot) fog tartani. Az egyletnek sikerült a lelkigyakorlatok vezetésére megnyerni a nyitrai születésű Komárik István jézus-társasági atyát és főgimn. tanárt Kalocsáról, a ki mint jeles egyházi szónok a legjobb hírnévnek örvend. Ugyancsak P. Komárik fogja tartani a nagyheti konferencia-beszédeket, az irtalmas testvérek templomában. Az oltáregylet lelkigyakorlataiban, melyek szintén az irtalmas testvérek templomában fognak tartatni, csak az egylet nótájai vehetnek részt, a kik annak idején külön meghívót és a napi rendről tájékoztatást fognak kapni. — Midőn ezt a hírt örömmel regisztráljuk, nem mulaszthatjuk el a magunk részéről úgy az oltáregylet lelkigyakorlatait, mint a konferencia-beszédeket a város katolikus közönségének figyelmébe a legmelegebben ajánlani.

Adakozás a felsőbb leányiskolai segélyező-alapra. (Folytatás) A het folyamán vettem a következő adományokat: Gáli József özsofjai esperestől 100 koronát, Szvitek János özsofjai plebánostól (másodízben) 2 kor., Pécs Ede nyitrai kereskedőtől 5 kor., — 107 koronát. A segélyező-alap mai pénze 1386 kor. 8 fillér. Köszönettel nyugtazza Dudek János dr. igazgató.

Halálozás. Özv. Kapsz Antalné szül. Belák Anna, életének 82-ik évében, márc. 8-án Trenesén-Baánban elhunyt. A boldogultban Kapsz János baáni plebános édesanyját vesztette el. — Baba Antonia, Baba Sándor nyitrai polgár leánya hosszú szenvedés után f. hó 10-én elhunyt. Hült tetemei f. hó 12-én délután 4 órakor helyeztettek a nyitrai temetőben örök nyugalomra. — Kovácsik Mátyas, pénzügyigazgatósági hivatalosolga f. hó 7-én élete 55. évében hosszas szenvedés után elhunyt. — Beke poraikra!

Adományok. A nyitrai pénzintézetek: a nyitrai Takarekpénztár, Hitelbank, Iparbank, Népbank, Kereskedelmi és Hitelintézet ez idei közgyűléseiken is nemeslelkű támogatásban részesítették a nyitrai kath. Legényegyletet és a nyitrai kath. Betegsegélyző egyesületet. Az előbbinek mind az öt intézet 20—20 korona támogatást szavazott meg; az utóbbinak a Népbank 40 koronát; a Hitelbank 30; a Takarekpénztár, az Iparbank és a Kereskedelmi intézet 20—20 koronát. Fogadják az intézetek tekintetes Igazgatóságai ezuton is a két egyesület leghalásabb köszönetét. — Kramer Adolf özvegye férje elhunytja alkalmából kegyeletlen célra a nyitrai nőegyletnek 50 koronát adományozott.

A „Nyitrai kath. kör” f. évi március hó 22-én (vasárnap) délután 4 órakor tartja rendes évi közgyűlést. Targyisorozat: 1. Elnöki megnyitót. 2. Titkári jelentés. 3. A pénztáros és a számvizsgáló bizottság jelentése. 4. A tisztviselők (elnök, alelnök, titkár,) az igazgató-választmány és a számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Esetleges indítványok.

Szinielőadás a nyitrai rk. gimnáziumban. A nyitrai r. kath. főgimnázium VII. osztálya osztályfőnökének Cserhelyi Sándor tanár tiszteletére, nevenapja alkalmából f. hó 17-én d. u. 5 órakor az intézet tornacsarnokában szinielőadással összekötött ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Diadal-induló. Előadja a zenekar. 2. Üdvözlő beszéd. Tartja Polyák Ágost. 3. Gíri-bíri Coulo. Couplet „Modell” operettből. Előadja a zenekar. 4. A partütők. Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Kisfaludy Károly. 5. Te szívem picit kincse. Dal. Viola-duett. Előadja: Vaczulik József és Vajda Frigyes. 6. Hunyady-induló. Előadja az énekkar. 7. Induló. Dusinszky L. Előadja a zenekar. — Másnap, márc. 18-án Ferenczi József tanár névünnepe alkalmából hasonló elő-

adást rendeznek a VIII. osztály növendékei az intézet tornacsarnokában. Kezdeté szintén 5 órakor.

A nyitrai kath. egyesületek közgyűlései. A nyitrai kath. betegsegélyző egyesület mult vasárnapra hirdette közgyűlése elodáztatott két hétre, mert a tagok nem jelentek meg határozathozatalhoz szükséges számban, ennél fogva az egylet közgyűlést f. hó 22-ére hirdeti ezennel az egyleti elnökség, még pedig u. a. időre és helyre, a melyre első ízben hirdette s u. a. tárgysorozat mellett. — A kath. legényegylet pedig f. hó 29-én d. u. 4 órakor tartja közgyűlést saját házában. A közgyűlésre ez uton is meghívja disz- és pártoló- illetve rendes tagjait az egylet elnöksége.

A kath. kör. felolvasásai. Folyó hó 15-ére — mára — kitűzött felolvasás nem lesz megtartva, hanem későbbre halasztatott. Mult vasárnap Kaszala János theologiai tanár az „egyház jövője” című nagy tudományos készütségre valló értekezését olvasta fel. Sorra vette benne azokat a kifogásokat, melyeket manapság úton-útfélen majd a tudomány, majd a socialis törekvések és a szabadság nevében hangoztatnak az egyház tanítása ellen, s erős logikával s meggyőző érvekkel cáfolta azokat. Magas színvonalon álló értekezését mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatta a közönség. Nagy élvezetet nyújtott ugyanekkor az egyházi zeneegylet is, mely két gyönyörű részletet adott elő Kempter híres Oratoriumából.

A kormány szövetségesei. Már a mult vasárnapra tervezett, de meghiúsult budapesti népgyűlés alkalmával kitűnt, hogy a kormány szövetségre lépett a socialistákkal a független ellenzék polgárság ellen. Az országgyűlésen ezt nyiltan szemére vetették Széllnek, a ki hiába igyekezett magát a vád alól tisztázni, mert egészen nyilvánvaló volt, hogy egy időben ugyanazon a téren két különböző rendezőségnek gyűlés tartására a rendőrség csak akkor szokott adni engedélyt, a mikor az egyik gyűlést a másik által szétugrasztani akarja. Még nyilvánvalóbbá teszi a kormánynak a socialistákkal való szövetségét ez utóbbiaknak március 22-re hirdettet gyűlése, melyen a katonajavaslatok és a „csuhások” ellen fognak dikeiozni. Csuhasok alatt mindazokat értik, a kik a keresztény elveket a politikában, a sajtóban és a társadalmi téren küzdenek. Szóval, a socialisták a katonajavaslatok és a keresztény elvek bajnokai ellen fognak népgyűlésezni — a rendőrség engedelmével. Kiváncsiak vagyunk, vajjon az apostoli királyi kormánya szétugrasztja-e majd a hazátlan és antikeresztény elemek gyűlékezését, mint ahogy azt a független polgárság gyűléseivel megtette?

A harmadik 25 éves pápa. E cím alatt a következőket írja római növeendőkünk: Az egész világ katolikusai ünnepet ültek, mert XIII. Leo megélté Szent Peter éveit, mert a rab pápa még mindig fejen hordja a tiarát. Az olasz nép még most is azt kiáltja: Evviva il re di Roma! Eljen Róma királya! Ha ezeknek el-képezelesek lelkesedést gyujt, mit miveljen akkor a vajó látvány? Ha a pápai ünnepekre össze-gyűl falu és város közönsége, nem méltó-e, hogy őt magát látni, áldását fogadni nemzetek stiesse-nek? Az ezévi pápai ünnepek főmozzanata a koronaázás évfordulóján történt. A szükutcaju és különben is nagyforgalmu Róma nagy mozgásban volt. Már 2—3 nap előtt lehetett látni számos zarandokosportot, akik Németországból, Felső-Itáliából és Amerikából jöttek e ritka ünnepre. Magán az ünnep napján minden berkocsi a Vatikán felé tartott s bár eső volt, sok ezer zarandok a Szent Péterbe törekedett. Reggel 8 órától egész 11-ig állandóan özönlött a nép a bazilikába, mely nagysága dacára sem nyújtott kényelmet, mert az 50 ezer ember majd egymás hátára hágott, hogy többet és jobban láthasson. A 3 órai varakozás nem szült türelmetlenséget, sőt ki-ki növekvő reményvel az első sorokba törekedett. 11 óra után megszólaltak a pápai zenekar ezüst trombitái, zenéjük erősebb és erősebb hullámokban verődött füleinkhez, amint az ünneplés menet jobban és jobban közeledett a Vatikán folyosóin keresztül a Szent-Péterbe. Legelől lépdelt a piros selyem ruhába öltözött nemesi gárda, utána a püspökök, apátok, ersekek és kardinálisok (40 kardinális; ismertebbek: dr. Gruscha Antal — bécsi, — Kopp — Boroszló, — Richard — Páris; — Itáliának majdnem minden püspöke, azonkívül sok idegen. Tőlünk Széchenyi győri és Fraknoi c. püspökök), legvégül a Szent-Atya teljes fehérben piros hordszéken ülve. Az egész menetet körülvette a svájci gárda, mely 25 év óta ma először volt páncelban. Megpillantván a tömeg a Szentatyát, harsány ovációkban

tört ki: Evviva il papa, il re di Roma. Hoch-Hoch, Eljen, Hip-hip hurrah, zsviöv, ugyhogy a trombitaharsogás és az orgonazugás elveszett. Bátran mondhatjuk, hogy az egész világ, mely arany koronát küldött a pápának, ma megkoronázta vele XIII. Leót. Az ünneplés szentmisét, melyet Tripepi kardinális mondott, Öszentesé a pápai kamarásoktól kapott új trónján ülve hallgatta végig. Minden szem ide fordult s a látcsövek egész serege a Szentatyára volt irányítva. Akik ezt nem teheték, Palestrina gregorianszerű miséjében s Perosinak dallamos betéjében gyönyörködtek, melyeket a híres sixtinaí énekkar Perosi vezetésével adott elő. Csak emelkedett a lelkes és szent hangulat, midőn a kupolában megszólalt a kar lágy hangú zenéje és hirdette az Urfelmutatást. A szentmise végén ünneplés Te Deum volt, melyet római szokás szerint a kar felváltva énekel a néppel. Vajjon mit érzett és gondolt az idegen, aki meggondolta, mennyi üldöztetést szenved az Egyház; mit a hívő olasz, aki minden alkalommal látja, mily méltatlanul viselkedik az olasz kormány a Szentszék irányában, midőn Péter sírjára kitett Oltáriszentség előtt térdel? Az ünneplés Öszentesége csodálatosan tiszta és erős hangján elhangzott áldása után negyed háromkor ért véget, örökös emléket vésvén a lelkekbe. G.

Köszönetnyilvánítás. Felejthetetlen édes jó anyám elhunytja alkalmából a részvét testületek és egyesek részéről oly nagy mérvben nyilvánult, hogy nem fejezhetem ki mindenkinék külön-külön köszönetemet. Fogadják tehát mind-azok, kik nagy gyászomat részvétnyilatkozataikkal enyhítették és a kék anyám temetésén megjelentek, ez uton szívből fakadó hálámát és köszönetemet. Kapsz János baáni plebános.

Molnár János kanonok. Ha igaz a a lapok híre, Molnár János pápai preláust, országgyűlési képviselőt legközelebb esztergomi kanonokká nevezik ki. Az országos néppárt egyik megalkotójának, leglelkesebb és legmunkásabb szervezőjének ezen kinttetése örömet és meglepé-gedést kelteve mindazokban a körökben, a hol még becsülni és tisztelni tudják a feddhetetlen pápi életet, a tudományt és önfeláldozó munkásságot. Mert Molnár Jánosban ezek az erények mind megvannak és fényes jellemképpé olvadnak össze. Kitűnő pap, és épp oly jó hazafi, tudós férfiú, a munkában fáradhatatlan a teljes önfeláldozásig. Roppant tevékenységének áldozata lett az egészsége, mely oly erősen megrendült, hogy hosszú idő fog lefolyni, a míg őt megszokott munkakörében újra láthatni fogjuk. Ha ilyen férfiak pártpolitikai okokból az egyházi előléptetés lépcső-fokain mellőzni szabad volna, akkor szomorúan kellene konstatálnunk, hogy nálunk a legilletéke-sebb katolikus faktorok jogaik gyakorlatában a liberális kormány önkényétől függnek. Idáig azonban — hála Istennek — még nem jutottunk. Azert örömmel tesszük közzé Molnár János kanonoki kinevezésének híret.

Március 15. Nyitrán. Vasárnap folyó hó 8-án d. u. 3 órakor tartotta ülését az ünnep rendező bizottsága. Miután a gyűlés régi elnökét, Deák Jánost ismét egyhangulag elnökévé választotta, elhatározta, hogy felkéri a város polgárságát, hogy házaikat folyó hó 15-én fellohogó-zák s úgy a délelőtti istentiszteleten, valamint a délután megtartandó ünnepségen lehetőleg nagy számban részt vegyenek. A piaci ünnep d. u. 3 órakor veszi kezdetét, melyen a Talpra magyart Almási Endre, szintársaságunk egyik tagja szavalja. Az ünnepi beszédet tartja Sztánszki Izor dr. és utána egy alkalmi költeményt szaval Ötvös Béla dr. Délután 4 órakor a színházban Ocskay brigadérost, Herceg Ferencnek e történelmi színművét adják. — *A nyitrai róm. kath. elemi fiúiskola* szintén nemzeti ünnepélyt tart. Reggel 9 órakor istentisztelet, aztán az iskola termében változatos műsorból álló ünnepély. — *A Szántó-féle nyilvános polgári fiú- és leányiskola* tanári kara és ifjusága márc. 15-ét méltóan fogja megünnepelni. Alkalmi szónoklattal, a tanulók szavalaival és hazafias énekekkel rendez házi ünnepélyt. — *A privigyői kaszinó* a 48-as öreg honvédek és a gymnasium idegen ajkú jó előmenetelt tanusító tanulói segélyezésére március 15-én este 7 $\frac{1}{2}$ órakor saját helyiségében hazafias ünnepélyt rendez. Belépő díj: személyenként 2 korona. Felülfizetések a nemes cél érdekében köszönettel fogadottnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Műsor: 1. Hymnus. 2. Egy gondolat bánt engemet, Petőfi Sándortól. Szavalja Bogdány Ferencz gym. tanár. 3. Nemzeti zászló. Előadja a gym. énekkara. 4. Alkalmi beszéd. Tartja Tóth Balázs gym. tanár. 5. Kurucz nóták. Éneklí a férfikar. 6. Melodráma.

Előadja Somogyi Sárika urleány, zongorán kíséri Fogassy Gyuláné urnó, cimbalmon dr. Szkiecsák Jenő győztes. 7. Bár poeta én nem vagyok. Eneklő Margorin István gymn. tanár, kíséri a férfiak. 8. Hunyady induló. Előadja a gymn. enekkara. 9. Szózat. — *A privígyei kath. legénylet programja*: Reggel 8 órakor ünnepélyes szent Mise, magyar imával a haza boldogságáért, a piaristák templomában. Délután 4 órakor a városához nagyteremben. 1. Szózat 2. Megnyitó beszéd, Kőlesey F. Paraenesis-éből olvassa az egyleti elnök. 3. Márc. 15-ikének üdvözlése, szavalja Grulich Arnold egyli. r. tag. 4. Alkalmi beszéd, mondja Bogdány Ferenc gymn. tanár egyleti pártoló tag. 5. Szabadság, Egyenlőség, Testveriség, szavalja Mesina Antal egyli. r. tag. 6. Az 1848-iki magasztos eszmeiket méltatja Pálk István h. bíró egyli. párt. tag. 7. Hymnus. (Isten áld meg a magyart!) 8. A magyarok Istene, Petőfi Sándortól, szavalja Andrisz Mihály egyli. könyvtárnok. 9. Üdvözlégy magyar szabadság évfordulója. Irta Guba Pál, legényegyleti elnök, előadja Hoits Ferenc egyli. titkár. 10. Szeretlek oh hazám Jégits Janostól, szavalja, Gyengyó Peter, egyli. tag. 11. Legényegyleti induló. (Föl, föl, föl tehát munkát és imát honszeretettel egyesíts, föl- virul hazád Magyar hazád!)

Érsekújvárott dr. Kovách Pál, orsz. képviselő vezetése alatt ünneplik márc. 15-ét. — Dr. Kovách Pál több képviselő társaságában $\frac{3}{4}$ kor d. u. érkezik Budapestre, az állomáson bandériummal fogadják. A további program a következő: Bevonulás a Kossuth Lajos-térre. „Szózat.” Ünnepi beszéd, tartja dr. Kovách Pál országgyűlési képviselő. „Talpra magyar” szavalja, Berkesi János. Kossuth nóták, játssza a vasuti zenekar. Az ünnep méltatása, tartja Novotny Henrik, főgimnáziumi tanár. Március 15-ére! Cyprustól, előadja Bleszkány Ferenc Hymnus. Ünnepelet után a színházban diszeloadás s előkép. Szinre kerül „Hadak útja”. Ezt követi a bankett az „Arany oroszlán” termében. — A falragasz következő lelkes szavakkal végződik: Jerterk el mindnyájan! Ünnepelejteket meg a nagy nap emléket, mely szabadságot, egyenlőséget s testvériséget hozott, adott. Diszitsétek fel lobgókkal házaikat! Harsogjon a riadó, s Petőfi lelkesítő „Talpra magyar”-jának hallatára lelkesüljünk a dicső multakon, pezsdüljön a szív, mely hazájához hív!

Petició a galántai választás ellen. A galántai kerület petícióval támadta meg a március 4-én lezajlott választást. A petíciót, mely a kormánypart részéről üzött nagymérvű vesztegetésekre van alapítva, dr. Tetéleni Armin budapesti ügyvéd nyújtotta be. Egy új választás esetén a neppárt a győzelem biztos kilátásával veheti fel a küzdelmet, mert Esterházy Mihály gróf többsége, melylyel győzött, a két ellenzéki párt szavazataihoz viszonyítva, nagynak éppen nem mondható. A kerületben gróf Esterházy a leghatalmasabb földesúr, óriási kiterjedésű érdekltségnek a szála kötik hozzá a választók nagy tömegét s ezen befolyás és tömeges vesztegetés mellett is csak alig 160 szónyi többséget tudott összehozni az ellenzéki pártokkal szemben. Es ez is csak úgy sikerülhetett az embereinek, hogy a kerület öt lelkésze részint teljesen tartózkodó, részint a gróf mellett erősen sikra szálló magatartást tanúsított. Ennek az öt urnak és a kőbányai plébánosnak, aki budapesti ismert híru zsidó amazonoktól tanulta el a korteskedés fortélyait, ezeknek az urnaknak kell betudni, hogy a neppárt ez alkalommal kisebbségben maradt. Erdemeiket díszeskorba kötheti Bartal Aurél és kedveskedhetik vele bizonyos köröknek, melyeknek passzív asszisztenciája mellett volt lehetséges az a botrány, hogy a keresztény nép vezetői, gondozói, a keresztény neppárt zászlaja ellen küzdöttek. De azért a galántai neppárt nem csügged, tekintélyes kisebbségből, mely kerek 1000 szavazatra rugott, már a legközelebbi jövőben életre fognak kelni egy diadalmas többségnek megingathatlan sorai.

„Lovagias-ügy.” A Felvidéki Hirlap múlt vasárnapi számában „Furcsaságok a Fmkenél” cím alatt igen éles közlemény jelent meg, mely Clair Vilmos a Funke főtitkárának eljárását korbácsolja. Clair e cikkben sértve érezvén magát s különösen annak utolsó néhány sorában, hol férfui és uri mivoltáról van szó, — a cikkíróját, Seress Imrét provokálta. Seress a kihívást el nem fogadva kijelentette, hogy Clairnak addig semmiféle elégtételt nem ad, míg az ellene indított becsületsértési és rágalmozási pör befejezést nem nyer. Az affaire ezzel egyelőre véget ért.

Az udavarnagy estélye. Gr. Apponyi Lajos ő exciája és neje Scher-Thoss Margit grófnő fényes estélyt adtak csütörtökön, melyen több száz vendég jelent meg, többi közt József Ágost főherceg és neje Augusta főhercegnő, valamennyi miniszter és államtitkár, a vármegye jelesei közül Császka György kalocsai érsek, Rudnay Béla főkapitány, Latkóczy Imre, dr. Kramolin Viktor főispán, ki külön e célra utazott le, dr. Csarada János, egyetemi tanár, végül, hogy a politikusokat se mellőzzük, a neppárt képviselői közül ott voltak gr. Zichy János, gr. Zichy Aladar, Rakovszky István és Wilczek Frigyes gróf. A vendégeknek ugyancsak jó dolguk lehetett, mert többen közülök ugyanaznap délután udvari ebéden is voltak ő felségénél.

Nyilatkozat. Seress Imre, a Felvidék Hirlap 1903. március 8-iki számában, támadó cikket irt ellenem, a melyben hivatali működésemet és becsületesemet súlyosan meggyanúsítja. A mi hivatali működésemet illeti, arra nézve teljes elégtételt szolgáltat nekem a F. M. K. E. elnökségének hivatalos nyilatkozata. A személyes sértés megtorlására is megtettem minden intézkedést. Barátom: dr. Gyürky Gyvza nyitra vármegyei t. főügyész és Párnitzky Jenő honvédfőhadnagy urak útján lovagias elégtételt kértem Seress Imrétől, a ki azonban gyáva módon kibújt az elégtételi adás kötelezettsége alól. Ezek után csak egy köteletségem lehet még, azt is megteszem. Sajtó útján elkövetet rágalmozásért és becsületsértésért bíróság elé állítom Seress Imrét. — Nyitra, 1903. március 12. — *Clair Vilmos*, a F. M. K. E. főtitkára. — A hivatkozott nyilatkozatban kijelenti a F. M. K. E. elnöksége:

1. Hogy mindazok a hazai iparvállalatokkal kötött szerződéses ügyletek, melyek az egyesület jövedelmeit az utóbbi évek folyamán olyan jelentékeny összegekkel fokozták s az egyesületnek — minden anyagi megterhelése és kockázata nélkül — tekintélyes és állandó jövedelmet biztosítottak, melynek a F. M. K. E. gyűjtő, F. M. K. E. levélpapír, F. M. K. E. tinta stb. az elnökség és az igazgató választmány előleges tudtával, helyesléssel, beleegyezéssel és felhatalmazásával köttettek s az egyesület közgyűlései által is, mint a F. M. K. E. méltóságának megfelelő és céljainak előmozdítására alkalmas ügyletek, jóváhagyást és megerősítést nyertek. Például a F. M. K. E. gyűjtő 1902. december 31-ig bezárólag 50454 koronával szaporította az egyesület rendelkezési alapját — 2. Báró Luzsénszky Felix ur felolvasásait, az egyesület nevében, az elnökség és igazgatóválasztmány hozzájárulásával és engedélyével rendezte a főtitkár, azokról szabályszerűen elszámolt s a felolvasások anyagi eredményét, 2380 94 koronát az egyesület főpénztárába s illetőleg választmányi pénztárába hiánytalanul beszolgáltatta, a hol az mint báró Luzsénszky Felix alapítványa kezeltetik. — 3. Az elnökség mindenkor örömmel és elismeréssel fogadta a főtitkár önzetlen fáradozásait, hogy hivatali kötelességeinek pontos és lelkiismeretes ellátása mellett, felolvasások, műkedvelői előadások, hangversenyek, vívóakadémiák s más egyéb mulatságok rendezésével, az egyesület erőforrásait szaporítani igyekeztek, a melyek mind alkalmasak arra, hogy a felvidéki magyar társadalom együttérzését előmozdítsák és az érdeklődést az egyesület iránt fokozzák. — 4. Az elnökség kijelenti végül, hogy főtitkár személye és hivatali működése iránt ugyanazzal a teljes bizalommal viseltetik, mint viseltetett hivatalba lépése óta mindig. A F. M. K. E. elnöksége nevében Nyitra, 1903. március 10. — *Dr. Janits Imre*, ügyv. alelnök. *Thuróczy Vilmos*, cs. és kir. kamarás, elnök.

„Upozornenie.” E cím alatt, mint haljuk egy közegészségügyi felhívás jelent meg mint falragasz Nyitra város utcáin, melyben a tudóvész elleni óvintézkedések közöltetnek. Megjegyzendő, a felhívást a belügyminiszter küldte ide, és előre kell bocsátanunk, hogy kiragasztották természetesen magyar nyelven is. — Most egy nyitrai lap belé köi, hogy mért függesztették ki a tót nyelvű szöveget is. — Hát nyilván azért, mert a tudóvész ellen a tótok sem immunisok; s ha azok megkapják, terjesztik a magyarok közt. S minthogy Nyitra városában a legutóbbi 1900. népszámlálás 5,538 tótot talált, kiknek legalább két harmada nem is beszél magyarul. — Az ilyen közegészségügyi hirdetéseknek az is célja, hogy olvassák illetőleg kövessék. Már most hogyan kívánhatjuk, hogy az óvintézkedéseket megtartsák, ha nem értik. — A szabadalmazott mintahazafiak inkább azon ütközzenek meg, hogy mért van a nyitravölgyi vonat fülkéiben — mely-

nek személy kocsijai kizárólag *Érsekújvár és Privígye között* közlekednek, mondjuk mért van ott kifüggesztve ezen horvát táblaeska: „*Opasno je van sa naguti*” vagy pepig „*Opasno je glavu kroz prozor pružiti*”. — Már pedig Nyitramegyében csak négy horvát van, legalább mi ennyit ismerünk, Dezső, Jóska, Sándor meg a Manó, s azok se tudnak horvátul. — Ne kuruckodjunk tehát olyan nagyon, mert emberek is vannak a világon, nemcsak az állam.

A Lelkes-Verő perben, mely annyit port vert fel városunkban, érdekes fordulat állott be. Verő Zsiga, miután a bíróság beszüntette az ellene emelt büntügyi eljárást, a birtokot önkényit visszaadta Villimneknek, s így sokan, a kik a perből kaviárt reméltek, egyszerű bójti kosztra kényteleuk fauyalodni.

A rudnói biz. tagválasztásról. Vet-tük a következő sorokat: A „Ny. Szemle” legújabb 10-ik számában egy hihetetlenül hangzó újdonság jelent meg, melyet igazságérzetem nem enged szó nélkül hagyni. Szól a hír még mindig az 1901-iki rudnói bizottsági tagválasztásról, mely eszerint végre-valahára befejezést nyert volna. S ezt a finálét, de különösen annak motívumait, a megsemmisítés állítólagos indokait, nem vagyok képes megérteni. Mint bizalmi férfi, annak a választásnak kezdetétől az eredmény kihirdetéséig egy percre sem távoztam a választási helyiségből, annak egész lefolyását lehető figyelemmel kísértem: azért nemcsak hivatottnak érzem magam, de egyenes erkölcsi kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a megsemmisítés állítólagos okainak az általam tapasztalt tények teljesen el-lentmondani látszanak. Kijelentettem az 1901-ben a privígyei szolgabírói hivatalban tartott vizsgálat alkalmával, s ismétlem most, hogy a választás meggyőződésem szerint szabályszerűen, a törvény betűjének s szellemének megfelelően folyt le; az elnök Abaffy t. főszolgabíró a választást azzal a korrektséggel s kifogástalan pártatlansággal vezette, amelyet tőle ismételtlen, hivatalos ténykedései közben, tapasztaltam. Törvénytelenséget, tudtommal, egyáltalában el nem követett; nevezetesen: a választás megszakitás nélkül folyt végig, az ebédet ott költöttük el, tehát nem ment ki az elnök, a cédulák tartalmát szavazáskor meg nem tekintette, a választók azonosságára pedig kellő figyelemmel volt, amennyiben mindig sürgette, hogy az egyes községek szavazása alatt az illető bíró vagy az előjáróság valamely tagja ott jelen legyen. Szóval, lehet, hogy a kákán is csomót keresők találhattak esetleg a választási aktusban oly „szépséghibákat”, melyek az én figyelmemet kikerülhettek, de azt már határozottan állíthatom, hogy azon benyomással hagyam el a szavazás színhelyét, miszerint az egészen törvényesen ejtetett meg, s hogy az előre bejelentett felszólulás a választás eredményén változtatni nem fog. Csalódtam, s most már csak azt nem tudom elképzelni, miképen lehessen egy választást oly gondos s minden minuciózus dologra kiterjedő körültekintéssel keresztülvézetni, hogy az megtámadható s megsemmisíthető ne legyen. Ennyit kívántam a hivatkozott cikkre vonatkozólag tárgyilagosan s tisztán az igazság érdekében megjegyezni, tisztelettel *Orovszky Reszű*.

Telefonakadályok Sasvárótt. A sasvári fogyasztási szövetekezet a községi képviselő-testülethez beadott egy kérvényt, hogy egy távbeszélőhuzat fölállítását engedjék meg a fogyasztási üzlethelyiség és a vezetőség lakása között. Ezt a következő indokollással utasították vissza: „A piactéren felállítandó oszlopok az országos vásárok és egyéb alkalomkor a sátrak felállításánál és közlekedésnél akadályul szolgálnának s mert a távbeszélő a közügyet semmi tekintetben sem szolgálja”. — Megjegyzendő: A piac azon oldalán, ahol a tervezett távbeszélő négy oszlopa felállítandó lett volna, utolsó két vásárok egy sátor sem volt s erről a képviselőtestületnek is tudomása lehetett, mert éppen a községi előjáróság által helyeztetek el. Ezen okadatolás vesztit értékéből azáltal is, hogy kinek-kinek meg van engedve az előfák álltetése ezen a helyen, ha a kellő sort s helyet betartja. Köztudomású dolog, hogy Felber, a cs. uradalom bérőjének a sátrai a piac azon oldalán vannak, ahol csakugyan élénk a forgalom. Hát mért nem akadályozza ez a közlekedést és mért akadályozná az, ha ugyanerre a helyre kerülnének a távbeszélő oszlopai? Sem ezek, sem a felállítandó távbeszélő oszlopai nem állnak útban, mert a piac oly terjedelmes, hogy három vásárt is lehetne tartani egyszerre. Hanem úgy látszik: nem a távbeszélő oszlopai, de maga a szövetekezet akadályozza a „szabad vásárt”.

Nyittravármegyei járásai hitvallás szerint. A legutóbb megejtett orsz. népszámlálás adatait kaptuk, melyek szerint Nyittravármegyei járásai hitvallás szerint következőleg oszlanak fel. Ahol az illető hitfelekezet híveinek száma nem éri el a 100-at, ott a számot mellőztük.

	Kath.	Eváng.	Ref.	Zsidó
Érsekújvár	28,201	—	465	1,427
Galgóc	31,425	1,815	150	2,219
Miava	2,099	24,824	—	742
N.-Tapolcsány	30,773	1,053	—	2,883
Nyitra	41,718	1,005	—	1,690
Zzámbokréti	18,680	508	—	868
Póstyén	22,310	410	—	1,328
Privigyé	42,012	—	—	860
Szakolca	24,046	1,638	—	1,372
Szenic	19,498	11,833	—	1,822
Vágsellye	27,613	—	6,800	1,254
Vágújhely	22,930	12,786	—	3,064
Ezenfelül még				
Érsekújvár város	11,626	109	141	1,504
Nyitra város	11,019	261	185	3,674
Szakolca v.	3,955	737	—	227
Összesen	337,905	57,203	8,035	24,906

Uj csendőr-állomások. A jelen év folyamán, hogy a közbiztonság fentartása kevesebb fáradsággal legyen összekötve egész országban 280 új csendőr-állomás fog létesíteni. Nyittramegye ezek közt kettővel van képviselve u. m. Mocsonok és Szakolca, Bars m. Füss, Vihne és Perzerény. Pozsony: Spáca, Trencsénmegyében: Felső-Szűcs.

Kézre került. Ismeretes, hogy a nagy-szurányi vasúti raktár-pénztárnok 2000 koronát sikkasztott s a rovacsoláskor egyszerre eltűnt. A csendőrség hosszú keresés után kedden f. hó 10-én Érsekújvárott elfogta a könnyelmű embert s még az nap a nyitrai kir. ügyészségnek átadta.

Törvény agglégények ellen. Szigorú törvényt hoztak nemrégiben Argentína dél-amerikai köztársaság egyik államában. A házassági korszak a 20-ik évvel kezdődik ott. Aki 30 éves koráig nőtlen marad, annak hónaponta 20 korona adót kell fizetni. A legközelebbi 5 évben 100 százalékkal növekednek az adó. A 35—50 év között havonként 80 koronát fizet az agglégény, 50-től 75 évig 120 koronát hónaponta. Csak a 75-ik év után száll le az 40 koronára évenként. A 80-ik év után a az agglégény nem fizet adót. Az özvegyeknek három évig szabad gyászolni, de akkor ismét meg kell nőstülnök. Aki kitudja mutatni, hogy egy évben háromszor kapott kosarat, azt az adó alól felmentik. A törvény az angol újságok szerint kitűnően bevált.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrepa mag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágnagyaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók. —12.

Nyittramegyei nemzeti színház.

A nyitrai színházi élet föllendüléséről kell számot adnunk. Nádasy az általános s legmészebb menő kívánalmakat teljesítette, a mikor a műsört olyan darabokból állította össze, a melyek a színpártoló közönség elismerését vívták ki. Verdi Troubadour-ja és Rostand: Cyrano-ja jelzik az elmúlt hét sikerét. A zenekedvelők talán a Troubadour mellé állnának, de én azt hiszem, hogy Cyrano több pártolót tudna felmutatni. Verdi nagy operája vonzza, ragadja magával a hallgatóságot, szinte érezzük a forró déli levegő hullámzását, a midőn szívünket, lel-künket rezgésbe hozza. Nem szem kell oda, nem is csupán a fül, hanem el kell vinnie oda az embernek a szívét, az érző, a fájó, a rajongó s a lelkesedő szívét. Csak az tudja igazán élvezni ezt az isteni zenét, a ki előre disponált hangulattal néz a hangok játéka fele, a melyek fel-emelnek, le-ujtanak s könyvekre fakasztanak. Ne játékokat keressünk az operánál, a cselekvény mozgékonyasága itt másodrendű, hanem az érzelmi hatást, a melyet Verdi ezen darabjával kiválóan elért.

Cyrano a másik jeles darab, mely itt színre került s a melyről minden tulás nélkül az egész

színházi hetet Cyrano-hétnek lehetne nevezni. A középkori lovagok fényes idejét juttatja eszünkbe ez a XVII. századbeli kalandor, a kinek bátorságánál, merészségénél csak az orra volt nagyobb. Ez a nagy orr lett az ő tragédiája: ő maga vallja be, hogy még az anyja se szerette ezen testi rutsága miatt. De a milyen csunya volt, ép annyira tünt ki szellemével, eles, mindent maliciózan felfogó eszével. A kardja nem vol ele-sebb a nyelvénél: szavainak merészsége arányban állt vivási ügyességével.

Rostand jól választott, a mikor gyönyörű gondolatait, a testileg rút Cyrano ajkaira adja. Christian báró csak arra való, hogy a hőst annál nagyobbab s annál szánalomra méltóbbnak mutassa: a mit Cyránótól megtagadott a természet testben, azt megkapta Christian, de szellem és finomság nélkül. Két ember: egy adonisi arccal s egy csipős, de mindemellett mély értelemmel és könnyedséggel.

Az igazgatóság csak szolgálatot tenne az általános műveltségnek, ha Cyrano-t még egyszer mutatná be a nyitrai közönség azon részének, mely első alkalommal nem láthatta: és bizonyára lesznek olyanok is, a kik még egyszer szeretnék a nagy francia drámaíró világhírű darabját látni.

Pénteken (márc. 6.) került színre Millöcker Gasparone-ja. A darab szép kerek mesét ölel fel, s a szerepek kiosztása a lehető legnagyobb körültekintéssel történt. B. Ruzsinszky Ilona Kar-lotta szerepében valóságos tapsviharokat provokált. Tisztay, Baboleno Nazoni ép oly könnyű-séggel, mint precizitással játszott. Benodzó korcs-máros, Nádasy szerelmes ícselkedései feleségével Szórával, Várady M., elbajolták a közönséget. — A sikanlós helyek nem emelték a darab hatásos-ságát: a nyitrai közönség nem látszik mulatni a kétertelműségeken s Nádasy társulata ujabban bebizonyította, hogy magasabb színvonalon áll, semhogy effajta színpadi fogásokra szorulna.

Verdi nagy operája, a Troubadour szom-baton került színre, mindenesetre jó napon, de azt hiszem, hogy más napon is telt házat csinált volna.

A főszerepet, Leonorát — B. Ruzsinszky Ilona játszta. Alkalmunk volt tapasztalni, hogy a hangjához kötött reményeink teljesültek: várakozáson felül lepett meg bennünket hangjának haj-lekonysága és magas iskolázottsága.

Az nagy kár, hogy nem volt társa, mert Kalmár, — habár nagyon kellemes hanggal rendelkezik, — mint tenor, csak nagy erőlködéssel képes a magasabb hangokon uralkodni. Operet-tekben mindenkor megállja a helyét.

V. Káldy Mariska mint Azucéna, testtel-lekkel játszott és énekelt. O volt az egyetlen, a ki jó játékok igyekezett a szépiáriához csatolni.

Radványi Dezsőnek elég jó hangja van, de ez a hang a Troubadourban nem volt elég jel-lemző.

Szót ejthetünk még a karénekekről, a mely-ek az operának szép részeit képezték. A tár-sulat karszemélyzete mindig megállja a helyét, a mely mindenesetre Virányi karmester érdeme.

Vasárnap két előadást lártunk, a Csókon szervelt vőlegény-t Szigeti Józseftől és A régi szerető-t Géczytól. Mind a két előadás összejátek tekintetében jól ment, de mégis jobb lett volna, ha delutánra A régi szerető került volna. — Géczy legújabb népszínműve csupa visszaemléke-zés más darabjaira s határozottan üres. A moti-vumok s főkép a jelenetezés erőltetett; a másod-ik felvonással a darabnak batran vége lehetne, a harmadik felvonás ennél fogva nagyon színtelen.

A szereplők megállták helyüket. Igen ked-ves jelenetek a Tecza — Várady Margit és Misi — Radványi Dezső jelenetei, a kik minden lehe-tőt megtettek a hatás kedvéért. — Fiatal özvegy szerepében láttuk A. Ragányi Izát, s azt a be-nyomást tette ránk, hogy ő sokkal kedvesebb félvilági szerepeiben. Gidali Aranka nagyon ked-ves kis leány volt. Természetes játékkal tűn-tek ki Hatvani Ede és Rákosi Ferenc, ez utóbbi kiválóan hű volt.

A Boszorkányvár-at a jó előadás jellemzi: Millöcker fülbemászó zenéjében gyönyörködtünk a legjobb erők szereplése mellett. Kivált közülök B. Ruzsinszky Ilona, a ki Coralie betétjeit éne-kelte a töle megszokott műérzékkel s könnyed-séggel.

A. Ragányi Iza kedves játékaival s tempe-ramentos énekével elismerésméltó. Kalmár és Radványi elemükben voltak.

Rostand műve Cyrano kedden ment érdeklődés s osztatlan elismerés mellett. Az orosz-lán-rész Almásyrt illeti, bár a többiek is mind igye-keztek a lezjobbat adni. Almásyrt jellemeszín-

nek ismerjük, a ki mindig első volt s most Cyra-noból nyert benyomásaink alapján azt mondhat-juk, hogy remekelt. Könnyű modoru játéka bizonyára dícsőségére szolgált, a karmelyik fővá-rosi színpadnak, s ha egyes jelenetekben nem is volt a legkiváló, de Roxan c-okjájában s haldok-lásában felejthetetlen marad. Csodáljuk az emlé-kező tehetségét és hangjának a tragikus helyze-tekhez mért terjedelmét. Kivüle Komlósy Ilonka volt a legszeretetre méltó, s őt a közönség nyílt színen is megtápsolta. Kardos jelentéktele-nül játszott.

Szardán a Furcsa háború simán, válogatott szereposztással folyt le. A főszerepek jó személye-sítőkre találtak. Kedvesen s nagy tetszésnyilvá-nulatok közt játsztak Ruzsinszky I., Kalmár, Ra-gányi Iza és Tisztay Miksa.

Az előadás komolyságával azonban nem egyezett meg egyes szereplők viselkedése, a kik nevetgeltek, a mi mindenesetre igen rosz ha-tással volt annál is inkább, mert ez a szereppel épen nem függött össze.

Zierer vig operettjét, a Svihákok-at adták csütörtökön látogatott ház mellett. Ez a lelemé-nyességgel teli szindarab folytonos derűtségben tartotta a közönséget. A komikus szerepek Tisz-tay és Sajó kez-ben voltak, a kik a csekély túl-zást leszámítva, megállták helyüket. Nádasy és Nádasy mint kopé-pár mulattatók voltak. Ha hozzávesszük Boltay és Komlósy fess tisztai sze-repet, valamint Ragányi Izát, mint a ki a fél-világi táncosnót mutatta be, az előadás sikerült-nek mondható. —6—

Irodalom.

Acsády története.

X.

(IV. vagy Kún-László. Marczali contra Acsády. Fülöp pápai legatus Acsádyról. Minden hamis világitásban. Hajnik Imre a középkorról.)

IV. Béla után az utolsó Árpádokhoz érke-zünk. Béla fiának, V. Istvánnak rövid uralkodása után, melyet II. Ottokár cseh királylyal viselt háború töltene ki és a „papság iránt táplált legjobb indulata”, következett ennek fia, IV. László (1272—90), akit, mivel anyja Erzsébet kún leány volt, vagy inkább a kunokhoz való szertelen von-zódása miatt, Kún-Lászlónak is nevez a törté-nelem.

Erről a királyról egybehangzó a kutforások tanúsága; egyik legvadabb hajtsa volt az Árpá-dok fájának, buja és erkölcstelen, aki ahogy élt, úgy is halt meg s a nyomorult viselkedése által felidézett elszegényedést semmivel sem jeleztek jobban, mint midőn a barom helyett emberektől vont két kerekű talyigát Kún-László szekereinek neveztek el.

Acsády azonban új történetet ír s ezzel a Lászlóval is egyenesen meglepi az olvasót. Telje-sen újat mond róla, amit még senki sem mondott. Nem talán azért, hogy ismét támadja az egyházat, nem, hisz ez nála nem új dolog; hanem általános történelmi szempontból is, annyira, hogy nemcsak Paulerrel (II. 428. l.), Fraknóival (i. műve 80. l.), hanem celbelijével, Marczali Henrikkel is (A ma-gyar nemzet története. Szerk. Szilágyi S. 1896. II. 557. l.), homlokegyenest ellenkezőleg festi meg uralkodásának a képet.

Acsády IV. Lászlója akár derék embernek is mondható, a ki „nem tért le a becület utjá-ról” (353. l.), a kinek „a személyes bátorsághoz mely ajtatossága járult” (336. l.); „szerette ugyan a kúnhölgyeket” (343. l.), „s kedvökért elhanya-golta hitvesét, Erzsébetet” (342. l.); de „a kunok ez időbeli befolyása hazánkban jelentéktelen volt” (343. l.) s azért oda következtet, hogy „László király ifjú alakja százados elfogultságtól és bal-iteletől eltorzítva el történelmünk évkönyveiben”. (353. l.)

Marczali ellenben, aki folyton idézi forrá-sait, éppúgy mint Pauler, így vezet be Kún-László történetét: „Mint az Árpádok dynastiájá-ban annyira elő vallásos irány Szent-Erzsébetben és Margitban, úgy éri tetőpontját az erkékiség, a bujaság, minden erkölesi és családi kötelesség elhanyagolása, lábbal taposása V. István fiában és örökösében, IV. Lászlóban, kit anyja és ked-venc társasága után megszoktuk Kún-Lászlónak nevezni.” És kimerítően vázolván szomorú uralkodását, kimondja a lesújtó ítéletet: „Az őszton uralkodik rajta, csak véletlenül király, igazában korhely”. (564. l.)

Ebből a merev ellentétből is láthatjuk, mi ér-teke lehet Acsády új történeti művének! No de azt az egyet, hogy mégis csak sok

baj volt az országban, ő sem tagadhatja. A történelem szerint, a király rossz példája és esztelen eljárása, továbbá az általa dédelgetett s már IV. Béla által itt letelepített pogány kunok garázdalkodásai voltak ennek főokozói, úgy hogy az ország abban a veszélyben forgott, hogy az elszegényedésen kívül ismét a pogányságra süllyed vissza. Acsády ellenben csodálatos merészséggel szembeszáll a történelemmel, tagadja ezt és nemcsak Lászlót menteti, hanem a kunokat is, akikben „megvolt az erős elfőkeles, hogy mielőbb magyarokká és katolikusokká legyenek“ (343. l.)

Hát akkor ki okozta azokat a rettenetes erkölcsi és anyagi bajokat? Vajon ki? S itt van Acsády László — történetében a második meglepetés, hogy: nem a király, nem a kunok, de nem is a pápa, még a főpapság sem, amit szinte vártunk tőle; hanem hogy Fülöp fermói püspök volt az oka, akit III. Miklós pápa az Esztergomban egybegyűlt magyar urak megkeresésére, a királyi tekintély, nevezetesen a királynak feleségével Erzsébettel való kibékítése, a kun kérdés rendezése és az egyházi fegyelem restaurációja céljából, 1278 ban, legatusként küldött az országba. Ez a nagy bűnbak Acsádynál; mert hogy a pápa „jó indulatában“ ezt küldvén, föllépése: „akaratlanul a királyi hatalom teljes megalázására, az Árpádok családjának megrontására s a magyar állam alapjait megingató mozgalmakra vezetett“.

Ennek a megírására aztán, ami a ferdítésnek igazi mester-műve, lapokat szentel (342—49. l.). Rémhistóriákat mesél a pápai követek garázdalkodásairól s magát Fülöpöt is úgy festi le, hogy már csak az ördög lehet feketébb nála. De ha az ember ezek után olvassa Marezalinal a kunok garázdalkodásait s Lászlónak köztük való tivitynyzásait; ha Paulernél olvassa a Fülöp által tartott budai zsinat (1279) böles határozatait, melyek oly mély bepillantást engednek XIII. századunk utolsó negyedének mindenféle culturviszonyaiba (II. 461—71. l.) s ha ismét tovább olvassa Marezalinal, hogy Fülöp keresztül is akarta vitetni, amit rendelt: Lászlót össze akarta békíteni nevével, a kunokat rendes keresztény elöthez akarta szoktatni s hogy László ezért el akarja fogatni, úgy hogy a legatus Pozsonyba menékül, — László pedig ezek után, mintha semmi felelőssége nem volna, „elmegy kunjához mulatni“ (563. l.); mondom, mikor Acsády ravaszkodásai után ezeket olvassa az ember, önkénytelenül is kitör belőle a szemrehányás; tudja és akarva miért is téved, miért ferdít az Acsády?

Mert ha az a Fülöp legatus erélyes kézzel nem rendelkezik; ha nem írja elő a reformot s így legalább némileg nem igyekszik gátat vetni a mindent sorvasztó nagy bajoknak; ugyan mi következett volna még? Királyval, a kit a kun férj neje mellett leszúr (1290.), vajjon mit lehetett volna okosan esznelni?

Acsády azonban nem érti Fülöpnek egyházi intézkedéseit sem, mert nem ismeri az egyházjogot. Nem tudja, hogy a legatus a pápa helyettese és képviselője, mint most a nagykövet az idegen udvarnál a király képviselője, s hogy hatalma akkora, mint a minót a megbízója ráruház. Az egyházi javadalmak tekintetében pedig akkor, de még jóval később is igen sokszor közvetlenül intézkedtek a pápák, tehát legatusaik is, mint ezt pl. a Századok ez évi számaiban is olvashatja: Magyarország a XV. század végén a pápai supplikációk világánál — cikkében.

De ő nem érti a középkort s nem érti a pápa akkori viszonyát az egyes egyházakhoz s a hívekhez. Pedig már csak az Árpádok történetére vonatkozó forrásokból is megtanulhatta volna, hogy akkor a hívek, de a királyok is, minden ügyekben úgy fordultak a pápához, mint most fordulnak községekben az emberek a jó plebánoshoz.

Hogy hogyan kell a középkort helyesen méltatni, arra nézve igen sokat tanulhatna Acsády Vecsey Tamás egyetemi tanárnak Hajnik Imre felett minap tartott igen tanulságos emlékbeszédéből. Elmondja Vecsey, hogyan ítélte Hajnik a

középkorról. „A középkor intézményei szerinte az akkori viszonyoknak megfeleltek s minden intézmény célszerű, ha a maga idejében jól betölti hivatását... Nem ad a középkori intézményeknek mai színt és jelleget, nem modernizál; előadja azt a maga valójában és eredetiségében. Nem méri a régít a mai mértékkel s nem itéli a multakat a mai szempontokból... A középkori alkotásoknak és intézményeknek nem mai hasznavehetőségét nézte, hanem azt, hogy azok miképen töltötték be középkori köldetesöket... Gondosan és előszeretettel fejtegette és igazolta, hogy a középkorban más egyéb is volt, mint durva erő, nyers hatalom, vad-ököljog, sötét elfogultság... Több jót tudott a középkorról, mint a conventio-

nális tudósok. Hajnik azok szerint ítélte meg a középkort, akik szent és magasztos célokért hervultak, éltek, haltak. Lelke és szive megtelt a középkori hatalmas institutiók s nagy szellemi mozgalmak csodáinak kultuszával... Hajnik volt az első, aki nálunk az egyház középkori érdemeit elfogulatlanság nélkül, tárgyilagosan adta elő s szembevetővé tette, hogy a középkoron át, a szakadozottság idejében, a rendező, szervező, összeható s művelő szellemi hatalom az egyház volt, mely nálunk is terjeszté nemcsak a vallást, hanem a műveltséget is“. (Századok. 1903. 130—2 l.)

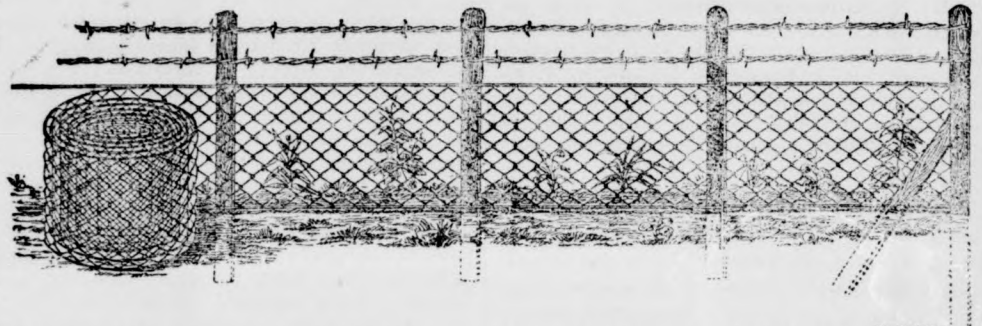
S Acsády, távol e józan felfogástól, mégis a középkor történetirójává játsza magát!

Dr. Dudek János.

PÁZMÁNDI JÓZSEF

kerítés-sodrony fonása és szövészete

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 32. sz.

Saját készítményű gép-sodrony-fonatok vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavilonok, sírhelyek stb. bekerítésére.

Továbbá: **gyep- és virág-díszkerítések**; föld, kavics és kőszénáthányó rosták, rézzel befuttatott acél matracfonatok és lábtörlők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra;

ugyszintén **kék és zöld ablak-légyszövetek**, arcvédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyukketrecek és mindenféle sodronyfonás,

úgyszintén **dobok és dob-bőrök** készítése.

Kiváló tisztelettel

Pázmándi József.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

○○○○ Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl. ○○○○

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **hirneves és gyógyhatású**

valódi francia „Louis de Salignac és Társa“ COGNAC

egyedüli lerakatát Nyitra és Nyitramegye területére

AITNER FERENC ur fűszer és csemege kereskedésének adtam át,

a hol az a legelőnyösebb árban szerezhető be.

Viszontelárusítóknak kedvezmény adatik.

10—18.

Kiváló tisztelettel

Louis de Salignac és Társa, Cognac.

ZARÁNDOKLAT LOURDES-BA.

Főt Kompanek József nagysztricei esperes-plébános felkutatása alatt f. évi május 22-én Budapestről zarándoklat indul Lourdes-ba, mely június hó 9-én érkezik vissza.

Árak:

I. oszt. 490 kor.	8 napi elsőrendű ellátással, és pedig 4 napig uton, 4 napig Lourdes-ban, továbbá a vasutól lakásig (s viszont) tartó idő alatt.
II. " 370 "	
III. " 210 "	

Jelentkezni lehet ft. Kompanek József esp. pléb. urnál. Nagy-Sztrice, Trencsen megye. Jelentkezésnél előlegként küldendő 50 korona. Tüzetesebb felvilágosítással ezügyben szívesen szolgál

Beszédits János főrendező,
Budapest, VIII., Práter-utca 65. I. em. 16.

A kis-tapolcsányi főhgyi uradalom

kertészetében kapható

a legszebben nevelt mindenféle gyümölcsfa, pöszméte, ribizke-bokrok és rózsák. Továbbá díszfakból platanus, vadgesztenye, szerecsendió, hárs és különféle fenyők. —

Megrendelések: „Jószágfelügyelőség Kis-Tapolcsány” címre intézendők.

Alapított 1869-ben.

NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjótányosabb feltételek mellett, leszámitól váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Szekhaza Városháztér 3. sz.

Aleijn echter Balsam
A. Thierry in Pregradá
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Magyarország minden postállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K Bosznia és Herzegovina részére 400 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Szétküldés előfizetés v. előleg beküldése mellett.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, nyhiti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrövidebb hajókat. 2. Kifünő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglehetően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székélést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyzerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felhőfögést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orvanc, kiütés, varrak, megragott s megragott tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülfájalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld ajáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab cartonokban. Ausztria s Bosznia és Herzegovina részére 400 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Szétküldés előfizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön? Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatása a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetlen. A valódi czentifolium kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellhájainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak eseteiben, továbbá mindenféle régi srvek, láb- és csontnyilások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontrepedések, vágás, szúrás, lővés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, bonok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daganat, kinövés, lépződmény, ráknál, végre jekelvar, körömféreg, a lábnak körömgöyülés, járásközből történt kibelesülése, fagyás és égés, karbonkulus és okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kibelesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre hűldése mellett eszközöltek. Két tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kerek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az ajáca védjegyem és címem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Órangyalhoz” Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, anrál értékesebb és hathatósabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménynyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy basonló feldicsért érték és hatáskülső ügynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezzük:

Thierry A. gyógyszerterára az „Órangyal”-hoz Pregradában (Rob es Sauerbrunn mellett)
(49-52) (Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapest Török J. — Zágrábban Mittelbach S. — Bécsben Brady L. gyógytárakban.

(47-53.)

Rendelje meg

ingyen és bérmentve illusztrált árjegyzékemet több mint 500 ábrával óra, arany, ezüstnemű és zeneművekről Konrad János órágyár és árukitelti ház Brúx 211. sz. (Csehország).

Alulírott bátor vagyok a t. c. Közönség becses tudomására hozni, hogy a cipők készítésénél az úgynevezett

ortopädiai rendszert

több évi gyakorlat folytán tökéletesen elsajátítottam, s így bármilyen fájós, tyukszemes, sőt még eltorzított lábakra is nemcsak kényelmes, de lehetőleg rendes alakú cipőket tudok készíteni. — Együttal van szerencsém a t. c. Közönséggel tudatni, hogy legújabbán a 14 ik honvéd gyalogezred tisztikarának szállítójavá neveztettem ki.

Mély tisztelettel

6-10.

Sulgan András
Nyitra, Megyeház-utca 10.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovavasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül**Rézgálicot** (98-99%)

elismert kitünő minőségben legolesőbban szállit a

„HUNGÁRIA” mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság
Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.